

Deres ref: Ref
Merethe
Flatseth

Vår ref:
Arkivnr.
Lopenr:

Bergen 15.09.17

Oversendelsesbrev

Vedlagt følger Havforskningsinstituttets innspill til revidert Langtidsplan for forskning og høyere utdanning.

Med vennlig hilsen,



Merethe Flatseth
Seniorrådgiver, Ph.D.
Direktorens stab

Havforskningsinstituttets Innspill til revidert Langtidsplan for forskning og høyere utdanning

Innledning

Langtidsplanen for forskning og høyere utdanning skaper nødvendig langsiktighet i forskningspolitikken. Havforskningsinstituttet støtter de tre hovedmålene om styrket konkurransekraft og innovasjonsevne, utvikling av fremragende fagmiljøer og løsning av store samfunnsutfordringer. Revidering av planen hvert fjerde år er viktig for å kunne gripe muligheter og løse utfordringer som oppstår underveis. Slik legges det til rette for at forskningen både har forutsigbarhet, kapasitet og kompetanse som er nødvendig i en raskt omskiftelig verden.

Kunnskapsministeren har i sin invitasjon til innspill bedt forskningsmiljøene om å svare på fem spørsmål om Langtidsplanen slik den foreligger i dag. Havforskningsinstituttet besvarer spørsmålene nedenfor i samme rekkefølge som de er formidlet i høringsbrevet.

Hva fungerer godt i den nåværende langtidsplanen?

Langtidsplanens prioritering av HAV som satsingsområde er nødvendig for Norge som havnasjon. Mer enn 95% av global matproduksjon kommer fra jordbruk. Samtidig foregår over 50% av jordens bioproduksjon i havet. Norge har en unik plassering med lang kyst og rike havområder med store uutnyttede ressurser. Samtidig vet vi at klimaendringene allerede har skapt forflytninger i fiskers bevegelsesmønstre og oppholdsplasser. Dette krever to hovedfokus: 1) Økt forståelse av de marine økosystemene og forvaltningen av dem samt 2) Økt innsats for bærekraftig akvakultur. Langtidsplanen styrker kunnskapsgrunnlaget for bærekraftig forvaltning av hav- og kystområdene til sjømatproduksjon. Den tar nødvendig høyde for utfordringer og kunnskapsbehov for forvaltning, klimaendringens påvirkning på økosystem og fiskeressurser samt styrking av forskningsinfrastruktur. Planen ser havbruk og fiskeri i et samfunnsperspektiv, der leverandørindustri og et bredt spekter av marine og maritime næringer samlet bidrar til utvikling av nye næringer på kort og lang sikt.

Ordningen med Sentre for Fremragende Innovasjon (SFI-ordningen) blir evaluert i 2017. Havforskningsinstituttet mener ordningen har stort strategisk potensiale i arbeidet med omstilling av norsk næring og økonomi. SFI-sentrene kan styrke innovasjon og utvikle kompetanse på høyt internasjonalt nivå gjennom langsiktig forskning i et nært samarbeid mellom FoU-aktive bedrifter og fremstående forskningsmiljøer. Samtidig bør en sikre at ordningen treffer strategisk viktige områder som legger til rette for bl.a. bedre bærekraftig bruk av hav og kystområdene

Regjeringens opptrapping av stimuleringsmidler til instituttene for dekning av kostnader ved EU-deltagelse (STIM-EU), er nødvendig for å nå Langtidsplanens mål om økt EU-aktivitet. EUs forskningsprogram H2020 har et reglement som gjør det vesentlig mer kostbart for institutter enn for universitet- og høyskole-sektoren (UH-sektoren) å delta. Fortsatt prioritering av STIM-EU er nødvendig for at mange institutter skal ha økonomi til å delta i EU-prosjekter.

Hva fungerer mindre godt i Langtidsplanen?

Langtidsplanens perspektiv på internasjonalisering er nesten utelukkende begrenset til EUs forskningsprogram. Det kunne være nyttig for norsk forskings- og næringsliv om også muligheter for bilateralt samarbeid kunne stimuleres gjennom Forskningsrådet. Bilaterale fellesutlysninger og koordinerte søknader hvor hver av landene dekker sin del av et forskningsprosjekt kan være konstruktive.

Havforskningsinstituttets innspill til revidert Langtidsplan for forskning og høyere utdanning

Havforskningsinstituttet er positivt til regjeringens nasjonale retningslinjer for åpen publisering. Den tilhørende plan for nye løsninger som er gode både for tidsskrifter og forskningssamfunnet vil bli viktig for en vellykket implementering. Langtidsplanen kan reflektere at regjeringens nye nasjonale retningslinjer viser til San Francisco Declaration On Research Assessment (DORA) og at norske forskningsinstitusjoner oppfordres til å endre sine evalueringsprosesser og -retningslinjer for ansettelser, opprykk og prosjekttildelinger i tråd med erklæringens intensjoner. DORA sier at belønningssystemer bør ta utgangspunkt i andre kvalitetsmål enn prestisjen til tidsskriftet hvor forskerens arbeid er publisert. Dette er et viktig korrektiv som viser til akademisk kunnskapskultur fremfor de mest uheldige utslag av tellekantsystemet. Også bevilgende myndigheter kan reflektere DORA`s perspektiv i tildeling av midler og vurdering hva som er de beste og mest fremragende forskere og forskningsmiljøer. Institutter med rådgivende samfunnsoppdrag har publikasjoner av høy vitenskapelig kvalitet som ikke alltid har samme relevante publiseringskanaler som UH-sektoren. Det globale perspektivet på Open Access der forskning gjøres tilgjengelig i land med lite ressurser til kunnskapsbygging, er av betydning for Havforskningsinstituttet som har omfattende aktivitet på forvaltningsrådgivning i u-land.

Hva kan eventuelt prioriteres ned ved fortsatt konsentrert satsing på noen få områder?

Havforskningsinstituttet har ikke noen eksplisitte forslag til områder som skal prioriteres ned, men fremhever viktigheten av økt fokus på marin forskning og havets mange roller og tjenester sett i lys av de store globale utfordringene bl.a. knyttet til mat, klima og energi.



For direktør Sissel Røgne
Karin K. Boxaspen
Forskningsdirektør